

Indiener: College van burgemeester en wethouders

Datum: 27 augustus 2019

Portefeuillehouder(s): Wethouder De Weger

Portefeuille(s): Energie

Contactpersoon: A. Berkheij

Tel.nr.: 8910

E-mailadres: berkheij.a@woerden.nl

Onderwerp:

Startnotitie regionale energie strategie

Samenvatting:

We stellen de raad voor akkoord te gaan met de startnotitie RES voor de RES U16. Deze startnotitie is het begin om als regio tot een bod te komen voor de energie opgave 2030 waar we 49% CO₂ uitstoot willen verminderen. De volgende stap hierna is het concept bod 1 juni 2020, en het uiteindelijke bod op 1 maart 2021.

Gevraagd besluit:

1. De startnotitie RES U16 vast te stellen.
2. Het standpunt in te nemen dat er in de RES U16 geen ruimte is voor gaswinning en dat de hoeveelheid vrijkomend/gewonnen gas bij het winnen van aardwarmte zo veel mogelijk moet worden beperkt.

Inleiding

In Parijs spraken nagenoeg alle landen op de wereld af de opwarming van de aarde tot 2 graden te beperken en te streven naar maximaal 1,5 graden opwarming. In Nederland betekent dit een vermindering van de CO₂-uitstoot van ten minste 49% in 2030 ten opzicht van 1990 en een vermindering van de CO₂-uitstoot van tenminste 80-95% in 2050. In het ontwerp nationaal klimaatakkoord werken het Rijk, decentrale overheden, het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties samen uit hoe we de nationale doelstelling voor 2030 gaan halen.

In december is het concept nationaal klimaatakkoord aangeboden aan het kabinet. In het concept klimaatakkoord staat dat veel nationale afspraken uit het nationale klimaatakkoord regionaal in de praktijk gebracht worden. Dit gebeurt in een landelijk dekkend programma van regio's, de regionale energie strategieën (RES) genoemd. In de RES werken overheden met maatschappelijke partners, netbeheerders (voor gas, elektriciteit, en warmte), het bedrijfsleven en waar mogelijk inwoners regionaal gedragen keuzes uit. Dit doen ze voor de opwekking van duurzame elektriciteit (35 Terawatt eenheid voor energie, afspraak uit het klimaatakkoord), de warmtetransitie in de gebouwde omgeving (van fossiele naar duurzame warmtebronnen) en de daarvoor benodigde opslag -en energie-infrastructuur. Dit concept nationaal klimaatakkoord is verder uitgewerkt naar een definitief plan. Hierover zal in november bij een bijzondere algemene ledenvergadering van de VNG gestemd worden.

De RESsen zijn onderdeel (of uitvloeisel van) van het klimaatakkoord. Er kan echter niet gewacht

worden met het starten van de RES. Op 1 juni 2020 moet de RES namelijk een concept bod opleveren voor duurzame elektriciteit. Dit moet hiervoor geaccordeerd worden door de betrokken gemeenten, waterschappen, en de provincie. Hieruit moet op 1 maart 2021 een definitief bod volgen. Dit is een grote uitdaging. Het tijdspad is erg kort, de vraagstukken complex, en het aantal betrokkenen groot. Om zoveel mogelijk tijd te hebben om de ontwerp-RES voor te bereiden, willen we zo spoedig mogelijk starten met het proces. De startnotitie die nu voor ligt aan de raad is de eerste stap hierin. Het tijdsschema en het raakvlak met bijvoorbeeld de warmte transitievisie kunt u terugzien in bijlage 3.

De startnotitie RES bevat:

- 1) Het geeft invulling aan de beschreven opgave en de gedeelde verantwoordelijkheid van de gemeente(n) in dit traject, inclusief de realisatie van de geformuleerde maatschappelijke opgave tot 2030;
- 2) De benodigde inhoudelijke onderdelen, inclusief het maken van de concept RES, de op te stellen samenwerkingsafspraken met daarin o.a. afspraken over hoe we tot een onderlinge verdeling van de opgave komen, onder welke maatschappelijke voorwaarden deze worden gerealiseerd en met welke strategie tot 2030 dit wordt gerealiseerd;
- 3) Het organisatiemodel en de beschreven governance van dit traject zoals beschreven. Daarin opgemerkt dat dit een tijdelijke structuur is, die in een volgende fase verder ontwikkeld wordt met daarin een centrale rol voor de gemeenteraad. Wat deze centrale rol inhoudt wordt later bepaald;
- 4) En de planning en termijnen van de RES en op te leveren deelstukken.

Door in te stemmen met de startnotitie stemt de raad in met op welke wijze we in U16 verband komen tot een concept bod RES 1.0. De raad stemt in met de volgende punten: de uitgangspunten RES 1.0 (paragraaf 2.2), de uitgangspunten governance RES U16 (paragraaf 3.1), het besluitvormingsproces RES 1.0. (paragraaf 3.2), en de hoe we het proces monitoren en evalueren (hoofdstuk 4).

De RES-regio bestaat uit de gemeenten van de U16, 4 waterschappen, en de provincie Utrecht. (Zie figuur 1 in startnotitie). Een aantal gemeenten nemen deel aan de U16 RES regio zonder deel te zijn van de U16. Deze gemeenten zijn Oudewater, Lopik, Montfoort, en de Ronde Venen.

Participatieproces

De startnotitie die nu voorligt is een product van de verschillende gemeenten in de RES regio samen. Hiervoor is ambtelijk en bestuurlijk afstemming geweest over hoe wij samen vorm willen geven aan het RES-bod. De startnotitie is onder leiding van Lenny Putman geschreven, en namens de Bestuurstafel KNR / RES U16 aan de verschillende gemeenteraden ter akkoord voorgelegd.

Wat willen we bereiken?

We willen onze bijdrage leveren aan de landelijke doelstelling van tenminste 49% CO₂ vermindering in 2030 ten opzichte van 1990 en tenminste 80-95% CO₂ vermindering in 2050. Daarvoor dient in 2030 in totaal 84 TWh (terawattuur, eenheid voor energie) gerealiseerd te worden. De regio U16 gaat er vanuit dat de landelijke verdeling zal leiden tot een opgave voor de regio U16 van 1 tot 2 TWh, 1 TWh staat bijvoorbeeld gelijk aan 105-140 windturbines van 3 MW (megawatt) óf 1100-1800 hectare zonnenvelden óf 360.000 woningen met zonnedaken.

Argumenten

1.1 Uitgangspunten

In de startnotitie zijn uitgangspunten opgenomen om te komen tot de RES. Deze zijn opgenomen in paragraaf 2.2. Enkele belangrijke uitgangspunten zijn: aansluiten bij de landelijke doelstelling en scope, de energievraag sterk verminderen (bijvoorbeeld isoleren), zorgvuldig afwegen van het toevoegen van grootschalige energieopwekking ook in relatie tot andere opgaven binnen de RES, de lokale omgeving ervaart voordelen van duurzame energieprojecten, deelnemende overheden zijn bereid eigen beleidskaders en uitgangspunten ter discussie te stellen.

1.2 Als gemeente stellen we nieuwe beleidskaders. Hoe verhouden die zich tot de RES?

In Woerden zijn we op dit moment bezig met het opstellen van beleidskaders voor de

energietransitie en de ruimtelijke impact hiervan. Deze zullen als startpositie gelden in de uitwerking van de opgaveverdeling. Zo zullen de nieuwe beleidskaders ons helpen in de onderhandeling om de opgave in Woerden het best te laten passen bij de wensen van de raad.

1.3 Ondergrens in opwek

In de startnotitie is opgenomen dat we voor 2030 uitgaan van een ondergrens van 1 TWh (terawattuur, eenheid voor energie) duurzame elektriciteitsopwekking in de regio U16. 1 TWh staat bijvoorbeeld gelijk aan 105-140 windturbines van 3 MW (megawatt) óf 1100-1800 hectare. Combinatie van verschillende technieken is uiteraard mogelijk. Bestaande duurzame opwek wordt meegerekend in de opgave.

2.1 Als gemeente Woerden hebben we een extra reden om hier een moment te pakken ons nogmaals tegen gaswinning uit te spreken.

Via SCAN zal er waarschijnlijk later dit jaar onderzoek gedaan worden onder de bodem van Woerden. De kans dat er gaswinning plaats kan vinden is aanwezig. Door dit punt op te nemen in de RES U16 hebben we kans dat we hierin gezamenlijk staan met de betrokken gemeenten, waterschappen, en provincies. Dit geeft ons meer slagkracht om ons tegen gaswinning in Woerden te verzetten.

3.1 We willen warmtebronnen niet beperken maar de gaswinning daarbij wel beperken.

Er ligt momenteel een voorstel bij de tweede kamer om een aparte wet te maken voor warmtewinning. Hierbij is het mogelijk dat iemand een vergunning krijgt voor het aanleggen van een aardwarmtepunt en hierbij het aanwezige gas gaat winnen. Het risico bestaat dat de aardwarmte als excuus wordt gebruikt om gas te winnen. Door ons in te zetten dat gaswinning bij warmtebronnen zoveel mogelijk wordt beperkt verminderen we de kans dat dit zal gebeuren.

Kanttekeningen, risico's en alternatieven

1.1 Financiën en inzet personeel

Deelname betekent financiële en personele middelen inzetten om tot een RES te komen.

Op dit moment is het nog niet bekend wat de financiële bijdrage van het Rijk aan de totstandkoming van de RES U16 zal zijn en welk deel van de kosten door de deelnemers zelf zal moeten worden opgebracht. Een en ander zal worden uitgewerkt in een plan van aanpak dat de RES-regio aan uw colleges ter vaststelling voorlegt.

1.2 Genoeg draagvlak creëren

Voldoende draagvlak is een aandachtspunt in het tot stand komen van de RES 1.0.

We betrekken en overleggen daarom met stakeholders. Inwoners en bedrijven worden op lokaal niveau geïnformeerd en betrokken al dan niet in combinatie met andere trajecten.

1.3 De startnotitie is nog erg algemeen en de financiële paragraaf is nog niet concreet

Omdat het Nationaal Klimaatakkoord nog niet is ondertekend door de VNG, is er nog geen volledig zicht op de meer gedetailleerde afwegingskaders van het Rijk voor de beoordelingen van de RESsen. De beschrijving van de resultaten en de stappen om te komen tot de resultaten in de startnotitie zijn daarom nog op hoofdlijnen.

Financiële gevolgen van het voorgestelde besluit

Voor de totstandkoming van de RESsen wordt er vanuit het rijk geld beschikbaar gesteld. Hoeveel hiervoor voor de RES U16 beschikbaar wordt gesteld is onzeker. Dit wordt hieronder verder toegelicht. Wanneer de rijksbijdrage niet voldoende is zal er een financiële bijdrage vanuit de RES-deelnemers noodzakelijk zijn. Woerden heeft hiervoor al een reservering in de begroting gemaakt voor 2019.

In het ontwerp nationaal klimaatakkoord is opgenomen dat het rijk 22,5 miljoen euro per jaar (2019, 2020, 2021) ter beschikking stelt voor de totstandkoming van de RESsen. Van de 22,5 miljoen euro die het rijk beschikbaar stelt gaat 5 miljoen per jaar naar het Nationaal Programma RES voor de programmaorganisatie en de ontwikkeling van data-infrastructuur en kennis. 15 miljoen per jaar is beschikbaar voor de ondersteuning van de 30 regio's: 3 miljoen via expertpools en 12 miljoen in gelden voor de regio's. Verder is 2,5 miljoen gereserveerd voor de participatiecoalitie (waarin o.a. de energie coöperaties en burgerinitiatieven verenigd zijn).

Op dit moment is nog niet bekend op welke wijze dit bedrag van 15 miljoen voor de regio's zal worden verdeeld over de RES regio's. Hierdoor is het nog niet zeker wat de financiële bijdrage van het Rijk aan de totstandkoming van de RES U16 zal zijn, of in welke vorm (subsidie of een decentralisatie uitkering). De middelen komen in ieder geval pas beschikbaar na ondertekening van het Klimaatakkoord

Door de onzekerheid van welk bedrag er vanuit het rijk naar de U16 komt is de financiële consequentie voor Woerden niet uit te drukken in euro's. Wel is de voorwaarde om van een startnotitie tot de RES 1.0 te komen dat er capaciteit en middelen beschikbaar moet zijn. Dit wordt nog nader uitgewerkt in het plan van aanpak. De verdeling over capaciteit en middelen is afhankelijk van de verdeling tussen taken die door deelnemende organisaties op regionale schaal zelf worden uitgevoerd en de inzet van externe bureaus.

De volgende dekkingsmiddelen worden ingezet:

- Inzet van capaciteit door RES deelnemers.
- Financiële bijdrage vanuit het Rijk voor de totstandkoming van de RES.

Communicatie

Het College stuurt na besluitvorming door de gemeenteraad een brief naar regio U16 met een reactie van de gemeenteraad.

De regio U16 maakt een gezamenlijk persbericht, dat kan worden verstuurd na besluitvorming door de gemeenteraad. Dit is nog niet beschikbaar. Indien wenselijk, vullen wij dit aan met lokale informatie. Er wordt nog nagedacht over een specifieke communicatieaanpak naar onze inwoners.

Bevoegdheid raad:

De bevoegdheid van de raad is gebaseerd op de algemene bevoegdheid tot regeling en bestuur inzake de huishouding van de gemeente zoals vastgesteld in artikel 108 van de Gemeentewet in samenhang gelezen met artikel 147 van de Gemeentewet.

Bijlagen:

- Startnotitie RES U16 onder Corsa nummer: 19.085637
- Tijdsplanning RES en warmte transitievisie onder Corsa nummr: 19.085638

De indiener: College van burgemeester en wethouders

De secretaris,

drs. M.H.J. van Kruisbergen MBA

De burgemeester,

V.J.H. Molkenboer